

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

an an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cetiți și spriginiți foile.

Pe când la noi foile sînt slab spriginite și puțin cetite, la alte popoare lucrul stă cu totul altcum. De curînd s'a dat în vilcag știrea, că ce preț mare se pune pe foi în Anglia. În țeara aceasta cultă nu numai fiecare om, fiecare țeran își are abonată cel puțin câte o foaie, dar' acolo foile se folosesc chiar și în școală, în scopuri de învățatură. Articoli de călătorie, de istorie, de economie, precum și alți articoli de învățatură pentru viață se cetesc în școală, se explică și se tîlmăcesc prin învățatori elevilor. Astfel din foi chiar și școlarii își însușesc multe învățături bune și folositoare, cu atât mai mult oamenii mari, eșiți din școală și intrați în virtejul vieții.

Acest exemplu bun, ce îl vedem pus în lucrare la Englezi, ar trebui să-l urmăm și noi. Trebuie să ajungem și noi la încredințarea, că prin cetirea foilor ne câștigăm multe învățături bune și folositoare pentru viața de toate zilele.

Ba la noi cetirea foilor este poate de mai mare trebuință, ca la alte popoare. Eată pentru-cc: alte popoare, mai culte decît noi, libere și nepriгонite, au mai multe și deosebite căi și mijloace de a pute învăța și de a se pute cultiva; au școli mai multe și mai bune ca noi, au societăți de cultură și învățatură puternice și se pot întruni liber, nu ca noi.

Neajunsurile noastre în privința aceasta trebuie să le suplinim prin foi; ele trebuie să fie legătură strînsă între noi și să ne arete căile, pe cari avem să mergem, ca de bine să dăm.

Cetirea foilor este cu deosebire de dorit la țeranii noștri și peste tot la oamenii dela țeară. Am spus într'un număr al, foi că mai nainte vreme lucrul acesta era mai greu, de oare-ce nu prea aveam foi, scrise anume pentru țerani. Acum stăm mai bine și în privința aceasta; și ca exemplu putem să aducem „Foaia Poporului”, care a fost făcută anume pentru trebuințele poporului și luptă și azi pentru al lui bine și luminare.

Prin cetirea foilor omului i-se luminează mintea și i-se mărește cercul de cunoștințe.

Prin cetirea foilor noastre se întărește tot mai mult *legătura dintre țerani și inteligență*, legătură atât de folositoare și pe care dușmanii noștri ar vrea să o rupă.

Prin cetirea foilor ajungem la cunoștința *drepturilor noastre*, ca Români și ca cetățeni, și ne învățăm a ne apăra de lovirile, ce se pregătesc a ni-se da.

Prin cetirea foilor noastre ni-se deșteaptă și întărește *simțul național*, atât de trebuincios nouă, ca și hrana de toate zilele.

Scurt, prin cetirea foilor *învățăm în școala vieții* și ne însușim zi de zi, săptămână de săptămână cunoștințele cele mai folositoare, de cari în veacul nostru luminat nu e iertat să fim lipsiți.

Eată pentru-cc zicem, că pilda Englezilor și altor popoare culte, trebuie să o urmăm și noi. Trebuie să cetim și să lătim foile noastre, trebuie să ne îngrijim de a fi spriginite, căci numai așa pot ele să-și implinească pe deplin marea și însemnata lor chemare.

Oprirea Conferenței. În cele din urmă și-a dat și ministrul araba pe față. Zilele aceste presedintul nostru Dr. Rațiu a primit răspuns dela ministru, că și din partea guvernului se încuviințează *oprirea conferenței* și anume a celei chemate pe 3/15 *Main a. c.* Adecă după aproape șapte luni ministrul vine și ne spune, că bine a lucrat primarul Sibiului, când a zis, că *Românilor nu le este iertat a se aduna pe basă națională, ca Români.*

Este de rîs acest lucru. Un ministru în o țeară cu mai multe popoare, cari se recunosc în lege, numită *legea de naționalitate*, nu le lasă să se adune și vrea să le ștergă prin porunci. Pare-că popoarele se pot șterge prin scrisori ministeriale! Sărman ministru și guvern unguresc, de mare lucru s'a legat. Vrea să ștergă și să *oprească viața noastră națională*, ei, niște pitici, pe când alte mari și *groaznice furtune nu ne-au putut opri de a trăi ca Români.*

Că aceasta s'a făcut, era de prevăzut, căci doar' ministrul e Ungur și noi Români, dar' că guvernul unguresc nu-și ajuoge nici un scop cu aceasta, încă e sigur.

Noi să arătăm guvernului maghiar, că încuviințarea opririi conferențelor noastre și toată purcederea guvernului e o comedie de rîs.

Pentru noi. Din Viena ne vine știrea, că *tinerii Cehi* au luat hotărîrea să provoace pe toți deputații *slavi* din reichsrath ul sau dieta Austriei, ca se purcedă împreună în cauza națională a popoarelor din Ungaria și se protesteze la toate privilegiile în contra asupririi ce se face din partea Maghiarilor naționalităților nemaghiare din Ungaria.

Sfetnici răi.

Am arătat în nrul trecut, cari țeri se numesc constituționale. În țerile constituționale sînt de obicei mai multe *partide*. Una dintre ele, care e mai puternică și astfel și are mai mulți deputați, se află la cărma țerii, adecă ea guvernează țeara. Partida aceasta se chiamă de obicei *partida guvernamentală*, ear' celelalte, cari sînt în împotrivire sau în opoziție cu ea, se numesc *partide opoziționale*.

Partida guvernamentală la noi se chiamă *liberală*, ear' partide opoziționale sînt trei mai însemnate: anume partida *națională* (maghiară) în frunte cu Apponyi, partida *independistă* (de neatîrnare), desbinată în două părți și partida *poporală*. Aceasta din urmă e mai nouă și se nisuește cu deosebire a răsturna legile bisericesti intrate în putere anul trecut și cari sînt păgubitoare și pentru noi.

Acei bărbați, cari guvernează țeara, se cheamă *ministri*. Ei se țin de partida guvernamentală, sînt încredințați cu punerea în lucrare a legilor și hotărîrilor corpurilor legiuitoare, dar' sînt răspunzători pentru lucrările lor, atât dietei cât și Domnitorului. Ei sînt totodată și sfetnicii capului statului și au dorința să li spuie și arete totdeauna starea adevărată a țerii.

Cetățenii unui stat, dacă bagă de seamă, că partida dela putere sau ministrii nu guvernează țeara după-cum se cuvine, spre binele și fericirea popoarelor, *au dreptul să se plîngă la capul statului* și să-și atragă luarea aminte asupra acestui lucru. În casuri de aceste ministrii n'au voie să împedec pe nimeni de a pute ajunge la Domnitor.

Așa ar fi să fie, dar' la noi și în privința aceasta stau lucrurile întors! Ministrii „noștri” liberali nu lasă să ajungă la urechile Regelui și Împăratului nostru plînsorile acelor cetățeni, cari nu sînt mulțumiți cu cămuirea lor. Să tem, că li-se descoper nedreptățile și volnicile și de-aceea ascund nemulțumirea popoarelor.

Ca guvernele lib-rale ungarești să tem de vocea adevărului și vreau să o nădușească, se adeverește de nou, prin un cas ce s'a petrecut acum de curînd.

Am făcut și noi pomenire în nrul trecut, că partidul poporal a avut de

gând să trimită o mare deputație la Maiestatea Sa, ca să-i aducă la cunoștință toate volnicile, nedreptățile și barbariile, ce le-au săvârșit la alegerile dietale din urmă cei-ce azi au puterea în mână.

Planul acesta însă s'a zădărnicit în clipa din urmă, de oare-ce fruntașii partidului poporal au aflat, că *Maiestatea Sa nu va primi deputația.*

S'a pus adevărat la mijloc între popor și Rege ministrul Bánffy și a sfătuit pe Rege a nu primi în audiență (ascultare) deputația, ce era să meargă.

Această volnicie a guvernului a cătrănit rău pe Ungurii din partidul poporal, cari au scris foarte aspru despre acest lucru în foile lor.

Noi însă o aflăm aceasta de urmare firească a trebilor, după-cum s'au pornit ele prin Maghiari pe povârnișul primejdios.

Eată pentru-ce:

Partidul poporal a pățit întocmai ca noi Românii acum sunt 4 ani trecuți, când 300 de Români din toate unghiurile țării, în frunte cu *presidentul nostru Dr. Rațiu, au dus plânsoarea sau Memorandul național român la Maiestatea Sa.*

Guvernul unguresc s'a pus între Regele și poporul român și l'a sfătuit a nu primi deputația noastră, ear' comitetul național a fost osândit la grele pedepse de temniță și de bani.

Ce au făcut însă atunci Maghiarii? Toți, dela cel mai mare până la cel mai mic au încuviințat purtarea volnică a guvernului față de noi și s'au bucurat de prigonirile, la cari am fost supuși.

Noi am zis, că suntem prigoniiți — Maghiarii nu ne-au crezut.

Noi am zis, că *rei sfinici* sunt ministrii ungurești — Maghiarii ne-au ris și au dat drept volnicilor guvernului.

Ear' acum ce se întâmplă? Aceeași *tiranie* pe care Maghiarii, fiind vorba de noi, au încuviințat o, vine și-i *lovește pe ei.*

Vorba scripturii: *cu ce măsură măsuri, cu aceeași fi-se va măsura și fie.* Așa vine bătaia lui Dumnezeu.

Oare nici acum nu vor vedea Ungurii, că drept am avut noi, când am zis, că guvernele Ungariei duc trebile țării pe căi primejdioase? Nici acum nu se vor încredința, că este cel mai rău lucru, când sfinicii răi se încearcă a năduși glasul popoarelor, cari gem sub apăsarea lor?

Învețe acum Maghiarii din pățaniile proprii!

Noul minister în România.

Ministerul lui *D. Sturdza* a căzut, precum am amintit și noi în nrul trecut. Pentru noi aceasta numai bucurie poate să fie, de oare-ce ministrul-president *Sturdza* *causei noastre naționale* i-a făcut mult rău, mai mult poate ca un dușman străin de neamul nostru.

El a fost acela, care fiind în opoziție (impotrivire) cu partidul conservator dela putere, a tăbărit cu vorbe aspre pe guvern, că nu spriginește îndestul cauza noastră și s'a arătat de mare prieten și sprigină or al nostru. Aceasta însă a fost făcărnicie, ceea-ce oamenii nu credeau, dar' care s'a dat de gol îndată-ce el a ajuns la guvern. Ca ministru nu numai că ni-a întors spatelul, dar' s'a amestecat în trebile noastre, a voit să ne diriguiească el prin oameni de ai lui, ca Broțe și Bății, după placul Ungurilor. Scurt, *Sturdza* a folosit cauza națională numai de unealtă, ca să ajungă la putere, ear' ajuns odată, a vîrît zizanie între noi, și în România între acoia, cari ne sprigineau cu sfaturi.

Acum s'a dus dela putere, în știrea Domnului, fără-ca cuiva să-i pară rău după dînsul. A căzut jefă politicii sale prea pătimase în multe lucruri și lipsită de tact și chibzueală și mai cu seamă în afacerea Metropolitului României, *Ghenadie*, pe care l'a depus din scaun.

Ministerul nou s'a format tot din partidul liberal, în frunte cu vredeicul bărbat al României *P. S. Aurelian*, ca ministru-president și al domeniilor (bunurilor țării). *Aurelian*

s'a născut la 1833 în România, dar' familia sa se trage din Ardeal; el a luat parte la toate întâmplările politice ale României dela 1876 încoace, a fost în mai multe rânduri ministru în ministerul lui *Ioan C. Brătianu*, deputat și om învățat, ocupându-se mai cu seamă cu economia politică și națională. Ceialalți ministri sînt: *Vasilie Lascar* pentru trebile din lăuntru, *Stefan Șendrea* pentru justiție, *Em. M. Porumbaru* pentru lucrurile publice, om cu vază mare în partidul liberal, *G. Mărzescu* pentru culte și instrucție (biserici și școale), mare și harnic apărător al cauzei naționale, apoi *George C. Cantacuzino* pentru finanțe (banii țării) și *Const. I. Stoicescu* pentru trebile din afară și de războiu. Acești doi din urmă au fost și în ministerul *Sturdza*.

Noul minister a fost foarte bine primit în cameră și senat și partidul liberal dela putere i-a făgăduit, că-l va sprigini.

Vreau să ne sărăcească.

S'a pornit o nouă goană asupra noastră a Românilor, și s'a aflat un nou mod de prigonire, căruia stăpânitorii noștri de astăzi voesc să ne supună.

Și-au pus adevărat de cuget să ne sărăcească de tot, să ne despoie și de puținul avut ce ni-a mai rămas. S'au pus se tragă tot de pe noi, ear' pe aceia cari cutează se zică că aceasta nu e bine, nu e frumos, nu e creștinesc, li înfundă în temniță.

El destul se cunoaștem cazul pe care-l înșirăm mai la vale, ca să înțelegem planul lor de nimicire îndreptat în contra întreg neamului românesc.

Eată ce s'a întâmplat:

Mai anii trecuți vicecomitele comitatului Caraș-Severin, dl *Litsek Bela*, s'a pus să fericască toate comunele de sub stăpânirea sa cu câte o „pompă de foc” (puști de apă). Unele comune au protestat la început în contra acestei noue însărcinări, altele au tăcut; când însă au sosit „pompele” dela Budapesta, și s'au împărțit între comune, toate comunele de-arîndul au — înjurat, pentru-că

FOIȚA.

COLINDE.

I.

Culeasă de S. F. din *Certeșul-de-sus*.

Toată ceata creștinească,

Astăzi să se veselească,

C'o stea mare s'a ivit

Sus la sfântul răsărit,

Și străluce cu tărie

Vestind mare bucurie,

Că vecinul Dumnezeu

A trimis pe fiul seu,

Să se nască 'n Vifleem

Pe cum prorocit avem,

Și să facă mântuire

Dela vecinica peire,

Lui Adam celui căzut

Cu tot neamul de demult,

Ca și la ceialalți toți

Următori ai sei nepoți.

Mântuire se vestește

Precum steaua strălucește,

Că la sfântul răsărit,

Ântăi lege s'a sădit;

Legea sfântă-a Domnului

Mântuirea omului,

La apus și mează-noapte

Era întunec foarte,

Dar' a răsărit lumină,

Sfânta lege rădăcină,

Sădită de Dumnezeu,

Prin cel iubit fiu al seu.

Astăzi Mesia cel sfânt,

S'a născut jos pe pământ,

Aceasta au dovedit,

Trei crai dela răsărit,

Când lui aur și tămăie

'I-au adus cu bucurie,

Când cu smirnă s'a 'nchinat

Cerescului împărat,

Păstorii sînt mărturie,

C'au văzut ce va să fie,

Și-alergară ca să vază,

Ce s'arată atâta rază,

Și ațară înfășiat,

Pruncul în iesle culcat;

Ear' maicăsa prea curată,

Lângă el sta supărată,

Că 'n Vifleemul oraș

Nu 'și a căpătat sălaș,

Și născu pe fiul sfânt,

În iesle jos pe pământ.

Irod, marele împărat,

Foarte rău s'a mânia,

Din vorba celor trei crai,

A făcut un mare vai,

Ca și Iuda cel viclean,

S'a făcut mare dușman,

Vrînd pe Christos pruncul sfânt,

Să-l peardă de pe pământ,

Pe toți pruncii i-a tăiat,

Căți împregiur a aflat;

Dar' tatăl sfânt minunat

Pe Christos l'a apărat,

Că pe-un ânger a trimis,

De-a spus lui Iosif în vis,

A lui Irod cuget rău,

Spre tiul lui Dumnezeu.

pompele nu erau de nici o trebuință. De plătit însă au trebuit să le plătească. Și le-au plătit cam prea scump, după afirmarea celor pricepători în cauză. Impregiurarea aceasta s'a atins la timpul seu din partea unei foi opoziționale germane din Bănat, — și s'a atins și din partea lui „*Nemzeti Ujság*” din Budapesta, care adusese în legătură „pompele de foc” ale vicecomitetului Litsek cu impregiurarea, că Românii din comitatul Caraș-Severin n'au luat parte la sărbările millenare.

„N. U.” zicea: „Sunt zece ani de când comitele-suprem Jakabffy Imre e trimis în Caraș-Severin de păzitor al intereselor statului maghiar, și până acuma numai aceea a putut ajunge, că Românii deneagă solidaritatea cu statul maghiar. Pentru aceea 'i-a lăsat guvernul mână liberă întru toate? Pentru aceea 'i-s'au suferit toate scandalurile funcționării sale? Pentru aceea s'a tras vcl peste „afacerile” viceșpanului Litsek, cu pompele de foc ale lui Tarnoczy?”

Vorbele din urmă, vicecomitele din Lugoj, Litsek Béla, le-a aflat de vătămătoare pentru persoana sa și le-a improcusnat.

În 30 Noembrie s'a ținut pertractarea finală înaintea curții cu jurați din Budapesta. Răspunderea pentru articolul incriminat a primit-o *Reiner Adolf*, colaborator la „*Nemzeti Ujság*”, — acusa a susținut-o procurorul *Dr. Agaraszto*, ear' apărarea s'a aflat în mâinile avocatului *Dr. Visontai Soma*.

Apărătorul a cerut, ear' tribunalul a încuviințat înșirarea dovezilor, pentru-că era vorba despre faptele unui funcționar public.

Și dovezile aduse au fost zdrobitoare pentru viceșpanul din Lugoj. Toți martorii ascultați au spus, că două fabrici de mașini din Budapesta au lăsat pe dl viceșpan cu „pompe de foc”. Una a lui „*Geitner et Rausch*” care cere pentru toate

pompele de foc 80.000 fl., — ear' alta a lui *Tarnoczy*, care cerea 130.000 fl. Toți martorii au spus mai departe, că nu era nici o deosebire între pompele acestor două fabrici. Era dar' destul de vedit, că viceșpanul din Lugoj, care a cumpărat pompele celea cu 130.000 fl. și nu pe celelalte cu 80.000 fl. — a scurtat în mod nedrept și pe cale neierată populațiunea din comitatul Caraș-Severin cu 50.000 fl., — cari au fost bani aruncați în vânt *din punga Românului*, pentru-că comitatul numit e curat românesc.

Era dară destul de bine dovedit, că viceșpanul din Lugoj nu a lucrat bine la cumpărarea pompelor de foc, și că acel gazetar, care în foaia „*Nemzeti Ujság*” 'l-a atacat pentru aceasta, a avut toată dreptatea a-'l ataca.

Contrar acestor dovezi zdrobitoare însă ce se întâmplă? În loc ca viceșpanul să devină blamat pentru faptele seu, prin aceea că pierde procesul: curtea cu jurați din Budapesta se pune și declară vinovat pe ziaristul sus numit, pentru *calumnie la adresa viceșpanului din Lugoj*.

Ce însemnează aceasta?

Însemnează aceea, că *de pe Români pot domnii se traga și pielea, căci nu li-se va face nimica*.

Însemnează aceea, că a stoarce pe nedrept și în mod ascuns 50.000 fl. din sudoarea poporului român nu e faptă de pedepsit, nu e crimă, ci e faptă însemnată „*patriotică*”, care trebuie laudată, ear' nu defăimată.

Însemnează aceea' că ruina și aducerea la săpă de lemn a poporului românesc din „*sericita*” Ungarie e azi un fapt patriotic, un merit, care e laudat din partea judecătorei.

Însemnează aceea, că împotriva Românilor toate sunt iertate.

E iertat să-'i calci în picioare drepturile garantate prin lege, și e iertat să-'i jefuești întregul seu avut.

Numai cât că se face socoteală fără noi. Sântem noi Românii destul de răbdurii, dar' și răbdarea noastră proverbială trebuie se aibă margini.

În minutul în care poporul român va fi convins, că se lucră din adins la ruina sa materială, va pune și el răbdarea la o parte, și se va pune în stare de legitimă apărare.

Vieța și averea dator este ori-cine să 'și-o apere cum știe și cum poate. Iși va apăra dară și Românul puțina sa avere ce 'i-a mai rămas — așa, va cum ști și cum va pute, — ear' vina pentru urmări nu va fi a lui, ci a acolora, cari îl silesc să se pună în stare de — dreaptă apărare.

Nou proces de „agitație”.

În 2 Decembrie st. n. s'a judecat înaintea tribunalului din Sibiu procesul de „agitație” al căruia sfârșit — osânda, firește — 'l-am vestit în numărul nostru din urmă.

Arătarea împotriva acușărilor *Ioan Podea* și *Constantin Măhală*, țerani din comuna *Săcădate*, lângă Sibiu, au făcut-o gendarmul *Szász Antal* și *Vaszy György*, Român renegat, acum student la universitatea din Budapesta și *slujbaş al poliției de acoto*. (Fie-'i rușine! — Red. „F. P.”).

Acești doi „patrioți” spun în arătarea lor, că numiții țerani, aflându-se într-o zi a anului 1894 într-o cârcimă din *Avrig*, au cântat „*Deșteaptă-te Române*”, „*Doina lui Lucaciu*” și alte cântări naționale, și că Podea ar fi ținut și o cuvântare, strigând: „*Să trăească Românii!*”, „*Jos Ungurii!*”, „*Jos legile ungurești!*”

Ioan Podea mărturisește, că a cântat ca omul care se veselește, după-ce a beut mai mult, dar' n'a voit să aște împotriva Ungurilor. Cuvântare n'a ținut, ci a strigat numai: „*Să trăească națiunea noastră!*” dar' nu și „*Jos Ungurii!*”

Iosif cât ce-a auzit,
Din Iudea a fugit,
Cu Maria și pruncul Isus
Pân' la Egipt s'au dus,
Și-au scăpat de moartea grea,
Ce Irod a face vrea.
Scapă, Doamne, cu tărie,
Pe toți, cari se roagă ție.

II.

Culeasă de Pavel Butuc, econom din *Bistrița*.

Înăscutu-s'a născut,
Lină, lină, lerui, lină.
Domnul sfânt pe-acest pământ,
Lui Irod 'i-a fost urt,
Lină, lină, lerui, lină.*)
Cu Iuda s'a sfătuit,
Iuda iubitor de bani
A strigat la-a lui dușmani,
De mi-'ți da 30 de-arginți,
Eu vi-'l dau să-'l răstignuți,

*) Aceste se cântă tot la al doilea șir.

Când arginții jos 'i-au pus,
Pe Christos din pom 'l-au prins
Și la Ana ei 'l-au dus,
Dela Ana la Caiafa,
Dela Caiafa la Pilat,
Ear' Pilat ca împărat,
Sus la Golgota 'l-a dus,
Pe cruce de brad 'l-a pus,
Când cuiele le bătea,
Sângele meru curgea,
Apele toate secău,
Petrite se despicau,
Luna se 'ncrunta în sânge,
Ângerii începeau a plânge.

Doine cătănești.

Culese de Dumitru Lodroman, june din *Ocniceara*.

Măicuță când m'ai făcut,
Mai bine m'ai fi perdot,
Într'o margine de rit.
Ploaia să mă năvălească,
Roua să mă limpezească,

Neamțul să nu-'mi poruncească.
De când Neamțu-'mi poruncește,
Nici mâncarea nu-'mi tignește.

M'ai făcut maică frumos
Neamțului de bun folos,
Când am fost să-'ți fiu de haznă,
M'a luat Neamțul la casnă,
Nu mă lasă 'n satul meu,
Fără tot pe drum meru.

Bine-'i, Doamne, cui i bine,
Bine-'i cui nu cătănește
Că cinează și prânzește,
Dar' eu de când cătănesc,
Nice cin, nice prânzesc,
Numai tot cu dor trăesc.

Cine-a făcut cătănia
Mănce-'i casa sărăcia,
Pe dînsul mănce-'l orbia,
Să umble din sat în sat,
Ca cătana la bănat.

și „*Fos legile ungurești!*“. „Doina lui Lucaciu“ a cântat-o.

Constantin Măhală spune că n'a cântat, căci a fost prea căușit. Podea încă a fost foarte căușit. Cele spuse de Podea sânt adevărate.

După acestea se cetesc mărturisirile gendarmului și acea a lui Vaszy, cari nu sânt de față. Amândouă mărturiile sânt împotriva acușăților. Renegatul Vaszy, care fusese adus cu căruța de cei doi țerani, *drept mulțumită, 'i-a pîrit pe accștia*, ca pe niște „aștători“ împotriva Ungurilor.

Ceialalți 3 martori, cari sânt de față, mărturisesc mai mult întru nevinovăția acușăților, mai ales a lui Măhală, care nici n'a aștătat, nici n'a vorbit. Ei mai spun, că amândoi țeranii au fost căușii de beutură.

Procurorul cere în vorbirea sa pedepsirea lui Podea, pentru-că a „aștătat“, dar' nepedepsirea lui Măhală, împotriva căruia nu s'a putut dovedi nimic.

Apărătorul, dl avocat din Sibiu I. A. Preda arată, că acușății, după în-sași mărturisirea celor trei martori, nu'a vinovați. Cere deci să fie declarați de nevinovați.

După-ce mai vorbesc odată procurorul și apărătorul, tribunalul se retrage spre sfătuire.

După vre-un pătrar de cias președintele vestește judecata, prin care *Podea e osândit la 2 luni închisoare, 5 fl. pedeapsă în bani și platirea cheltuelilor*, ear' Măhală e declarat de nevinovat. Procurorul s'a îndestulit cu osânda, osânditul luse a dat recurs prin avocatul seu.

— S'a sêvrșit deci o nouă ispravă „patriotică“ împotriva unui „aștător“ valach!

— DIN TRECUTUL NOSTRU. —

Mihaiu-Viteazul.

Pe când Mihaiu se afla în culmea puterii sale, dușmanii sei, pe cari el 'i-a învins și sdrobotit atât de amar în toate părțile, se pregăteau toți să-și răsbune.

Începutul îl făcură nobilii (nemeșii) ardeleni, cari nu voiau a-l cunoaște pe Mihaiu de Doma al Ardealului, ear' ceialalți protivnici, Polonii și Tătarii de către Moldova și Turcii de către Dunăre așteptau numai privilegiul, ca să calce hotarele țerilor lui Mihaiu.

Nobilii ardeleni își adunară o armată de vre-o 20—25 mii de osteni, cari tăbăreau pe câmpia Turzii.

Mihaiu simțind furtunile, ce se grămădesc asupra capului seu, trimise soli la generalul împărătesc, Basta, care se afla în Ungaria, să-și vină în ajutor. Basta făgădui solilor, că vine în ajutorul lui Mihaiu, dar' făcu altcum. El porni spre Ardeal, și, poate după povește mai înalte, își împreună oastea sa cu cea a nobililor.

Mihaiu văzând că Basta 'l-a vîndut și după-ce încercările de pace și de a aduce la supunere pe nobili nu-'i isbutiră, eși și el cu oastea sa din Alba-Iulia.

Cele două oști protivnice se întâlniră la satul *Mirasleu*, pe Murăș, dinsus de A.-Iulia, la 18 Septembrie, anul 1600. Mihaiu aici fu bătut, după o luptă crâncenă. Dar' nu fu bătut prin vitejia dușmanilor, ci prin viclenie. Mihaiu adevărat și-a așezat oastea așa pe valea Murășului și pe dealuri, încât era întărit bine și sigur de isbândă. Basta băgă de seamă aceasta și se prefăcu că fuge cu toată oastea sa. Mihaiu atunci în loc de a-și ținea tabăra bine întărită, se luă cu oastea resfirată după Basta. Acesta după planul seu, se întoarce repede și isbi pe Mihaiu, înfrângându-'i oastea.

Aceasta a fost cea dintâiu nenorocire a lui Mihaiu, după atâtea isbânzi

strălucite. După ea însă au urmat și altele, căci rar se întâmplă, ca o nenorocire să vie singură.

Mihaiu după lupta dela Mirasleu trecu în Muntenia, pe la pasul Buzău, dar' aici îl așteptau alți dușmani, Polonii și Turcii, gata de luptă. Viteazul Voievod român era acum în mare strimtoare. Oști avea puține și bani și mai puțini, ear' țeara era sêcată de venituri. Astfel în curând se văzu parșit de toți și șilit a se ascunde prin munți, rătăcind ca un pribeag cu puțini credincioși ai sei.

În această stare Mihaiu se hotărî a face un pas, dela care atârna mult; să hotărî să meargă la împăratul Austriei Rudolf, să-și vorbească în persoană. Plecă deci în țarna anului 1600 cu 70 de călăreți și cu credinciosul seu băn Mihalcea, la Viena. După trei luni de trăgănare el fu primit de împăratul în orașul Praga. Împăratul, care primul cu mare cinste pe Mihaiu, se înduplecă a-l numi de nou de guvernator al Ardealului și îi dădu 100 mii de galbeni, înșarcinându-'l, ca dimpreună cu Basta, să cuprindă eară Ardealul și să 'l supuie.

Mihaiu întorcându-se dela Praga. își împreună oastea adunată cu cea a dușmanului seu. Basta și Mihaiu purceseră împreună asupra ardelenilor. În fruntea acestora stătea acum nestatornicul Sigismund Bathori, care de nou își cuprinsese scaunul seu de domnie.

Lupta între ei se încinse la satul *Gorosleu*, în vara anului 1601 unde Mihaiu cu Basta eșiră învingători. Bathori avea oaste mai mare, ca Mihaiu, dar' iscusința în ale războaielor și bărbăția voievodului român triumfară peste Ungarii ardeleni.

Norocul începea de nou a-'i fi prevenitor lui Mihaiu. Ardealul, după lupta dela Gorosleu, era șilit să se supuie, ear' Muntenia și Moldova, săturate de fărădelegile Movilștilor, așteptau pe Mihaiu

Fire-aș bucoros cătană,
De-ar fi pușca de tocană,
Pătrântașul plin cu zamă.
Și-aș fi bucoros răgată,
De-ar fi pușca de cucută,
Pătrântașul plin cu urdă.
Curelele de răchită,
Pătrântașul plin cu pită.

Frunză verde mătrăgună,
Fii mairă cu voia bună,
Mă întorc eară în bine,
De prin ținuturi straine,
Prin care eu am umblat,
De când de-acasă am plecat.

Poesii populare.

Culese de Petru Panga, neguțetor în Zgribești.

Frunză verde trei masline,
Cum plânge inima 'n mine
Ca copilul de trei zile,
Copilul plânge și 'nceată,

Inima mea nici-odată,
C'a mea mândră-'i depărtată.

De-ai fi mândră 'n sat cu mine
Nu te-aș da pe mare bine,
De-ai fi mândro 'n sat cu noi
Nu te-aș da pe patru boi,
Să fie boii ca lei
Nu te-aș da mândro pe ei.

De ce, Doamne, m'ai lăsat,
Așa tinăr și sărac,
Dela gură voe-'mi fac
Din inimă plâng și tac
Pentru mândra din cel sat.

Cât voi fi și voi trâl
Floarea iederii,
Ficior nealcoș n'oi iubi
Floarea iederii,
Dimineața când se scoală
Frunzuța cu rouă,

Până 'ncalță un picior
Floare de bujor,
Soarele-'i la prânzișor
Floare de bujor,
Pân' 'ncalță celalalt
Floare din Bănat,
Soarele 'i la scăpătat
Floare din Bănat,
Și ia bățul și se duce
Floare de măr dulce,
Și se duce pân' la birt
Floare de pe rît,
Bea două-trei iți de vin
Frunză rosmarin,
Vine acas' cu capul plin
Frunză rosmarin,
Și cere să-'i dau de cină
Floare din grădină,
Eu de cină n'am ce-'i da
Floare iedera.

să le scape cu sabia sa vitează de tiranie și de prădăciunile Turcilor și Polonilor.

Dar' tocmai aceste bune porneli îl supărau pe Basta. El dela început a fost dușman al lui Mihailu, ear' acum, văzându-l de nou numit de guvernator al Ardealului, mânia lui nu mai cunoștea margini. Să hotărî deci să-l curățe din calea sa și fiindcă altcum nu putea, hotărî să-l pearză. Aștepta numai un privilegiu bun și acesta îl și avu în curând.

Viteazul voevod fu omorît în 8. Argust anul 1601.

Despre aceasta în numărul viitor.

DIN LUME.

Francia și Rusia.

Foile rusești și franțuzești aduc din isvoare sigură știrea, că în primăvara viitoare președintele Republicii franceze, *Felix Faure*, va visita pe Tarul Nicolae II. la Petersburg. Președintele Republicii va fi primit cu cinstea și strălucirea cuvenită ori-cărui domnitor.

Știrea aceasta a stîrnit mare bucurie atât în Rusia, cât și în Francia.

Bulgaria.

În zilele trecute s'au ținut în Bulgaria *alegerile* de deputați pentru adunarea națională. Stăpînirea a reușit în cele mai multe locuri; opoziția a reușit numai în câteva. Cu privilegiul alegerilor au avut loc în unele părți și răburări și bătăi între poliție și între opoziționali.

La vestea învingerii stăpînirii opoziția din Sofia, adunată în număr mare, a spart ferestrele palatului batjorind și ocărînd pe principele Ferdinand. Poliția a risipit însă cu ușurință pe turburători.

Italia și Rusia.

Foile stăpînirii italiene susțin, că știrea despre alianța tînuită, care ar exista între Italia și Francia, e *neadevărată*.

Nici n'ar fi putut face altcum stăpînirea italiană, de oare-ce alianța, dacă ea totuși este, s'a încheiat anume *în taină*.

SCRISORI.

Din Bucovina.

Ciudein, în Decembrie 1896.

On. Domnule Redactor!

Ciudeinul, deși o comună curat românească, presărată numai ici-colea cu câțiva Ovrei negustori și Nemiți agricultori sau meșteșugari, totuși a avut de a lupta mulți ani, pentru a scăpa de vornicia străină. Nu numai că a fost cărmuită totdeauna de străini, dar' avea se plătească încă și datoriile lăsate de acei ciastați vornici, astfel, că cassa comunală

întotdeauna era deșăartă, și nici odată comuna nu s'a putut învrednici de a avea măcar o zidire pentru școala sau pentru cancelaria comunală, înglodându-se în neajunsuri.

După atâtea lupte a reușit în fine comuna a avea în fruntea ei pe un gospodar român fruntaș de voruic, a cărui purtare se arată prin starea materială de azi a comunei.

Nici un cetățean, ori de care naționalitate ar fi fost, nu s'a putut plînge contra modului cu care vornicul a chivernisit în curs de trei ani, și astfel toate naționalitățile trăiau în armonie și liniște.

Dar' precum știți, că nime în lume nu se poate bucura de o dorată lungă, asemenea și Ciudeinul nostru.

Ca din sînin ni a căzut cuvioșia sa parochul local, belea pe cap, cu predicile sale în biserică, că comuna se aleagă de vornic pe un Mazur, care a fost wachmeisteru la gendarmi, un venetic din toată lumea, neștiind botă românește, care pe când era în slujbă, terorisa satele, astfel că a devenit spaima împregiuririi, și astăzi nu știu prin ce mijloace a căzut tronc la inima preotului, și numai decât să-l sibă de vornic.

Românii însă deși la ori-ce privilegiu au dat dovezi, că știu a respecta legile țării mai presus decât averea proprie, cunoscînd însă puterea acordată prin autonomie comunală, văzînd că preotul s'a legat cu căpitanul districtual, care prin vaza sa de căpitan, căuta să impună comunei, alegerea mazurului de vornic, cunoscînd totodată primejdia, care amenința comuna, prin faptul, că preotul pentru a-și îndestula poștele sale personale, se hotărîse a jertfi interesele unei comune întregi, — au făcut adunări, depunînd jurămînt de a nu lăsa soarta comunei la placul preotului.

Mijloacele mârșave la care au recura preotul și protegiatul său, de a seduce parte din săteni, au fost zadărnice prin hotărîrea resolută ce au ardat Ciudeinii și astfel s'au ales un sfat comunal, din care două treimi gospodari români, exchizîndu-l pe preotul atât din consiliul comunal cât și din cel școlar, rămînînd tot vechiul vornic.

De însemnat este, că la o observațiune făcută de căpitan, că dorința domniei sale este de a ave un vornic care știe carte, un gospodar român nu s'a sfîit a răspunde:

„Domnule căpitane, să trăiți, noi am mai avut vornici care au știut carte, dar' noi am plătit datoriile lăsate de dînșii; noi nu știm carte multă, dar' știm să gospodărim mai bine cu averea comunei decât aieia”.

Avis.

Facem lăudtori de scamă pe toți cari comandă „*Călimdarul Poporului*” pe 1897, să nu-l ceară cu rambursă (Nehchname, utânvetel), căci așa costă de două-ori mai mult. Simplu să ne trimiță cu *asemnație postală* (posta utalvány) 23 cr. de fiecare călimdar.

Abonamentele pentru „*Foia Poporului*” se încep numai cu 1 Ianuarie și 1 Iulie st. n., deci la acei domni, cari ni-au trimis de pe acum abonamentul sau ni-l trimit încă, numai dela 1 Ianuarie le putem trimite foia.

CRONICĂ.

Dr. Dumitru Radu, noul episcop gr.-cat. al Lugojului a fost tutărit (preconisat) zilele acestea de Papa. Luni noul episcop a depus jurămîntul de credință înaintea M.

Sale Domnitorului nostru, în Viena; după depunerea jurămîntului a fost primit în audiență de M. Sa.

Procesul „Foi Poporului”.

Recursul dat împotriva osîndei aduse în procesul din urmă al „*Foi Poporului*” a fost respins de Curie, prin urmare osînda, prin care dl Andreiu Balteș e judecat la 4 luni temniță, e ridicată la putere de drept.

La temniță. Economul Achim Radoiu din Apoldul-de-jos, a intrat Luni la ameazi în închisoarea din Sibiu, spre a-și face osînda de 2 săptămîni temniță de stat, de care a fost învrednicit pentru „aștțare” împotriva Jidovilor.

Esit din temniță. „*Tribuna*” primește din Seghedin cu data de 3 Decembrie n. următoarele: Astăzi, la 8 ore, am fost eliberat din temnița de stat din Seghedin, la care am fost osîndit pentru 3 luni, de către vestitul tribunal din Alba-Iulia, pentru-că 'mi-am făcut datorința de învățător și Român, învățînd copiii de școală în cântări naționale. Dar' stăpînitorii noștri, cu temnița tot nu ne vor slăbi, ci mai mult ne întăresc pentru luptă, căci cu atât întimpină o rezistență mai mare. Trăească națiunea română! Trăească partidul național! Trăească falucii conducători!

Vasiliu Nicourd.
Învățător gr.-cat. în Henig

„*Fertelta Ungarie*”. Un neguțtor numit Iosif Pálmai a înaintat parlamentului din Germania o rugare, în numele a 200 de familii nemțești din Ungaria, cerînd înlesnirea întoarcerii lor în Germania. — Atît de bine-i în Ungaria, încît oamenii au ajuns a fugi de ea.

Sfințire de biserică. La 22 Noembrie n. s'a sfințit în comuna Mirșid (comit. Sălajiu) noua biserică gr.-cat., zidită din dărnicia credincioșilor. Serviciul dumnezeesc de sfințire l'a săvîrșit protopopul gr.-cat. Teodor Pop și preoții D. Cionca și C. Iuga. După sfințire a avut loc un ospet.

De pe valea Almajului. Un abonent al foi ne scrie, că în comuna Mocerisș trebile bisericesti-școlare merg slab și anume din vina preotului și învățătorului de acolo. Poporenii din Mocerisș plătesc câte 1 fl. pe an preotului, dar' neșînd regulat acești bani, preotul își ia partea din salariu dela biserică, care astfel sărăcește. Asemenea învățătorul nu se îngrijește îndestul de a învăța pe băieți, deși are plată la 400 fl. pe an. Băieții nu cunosc nici slovele, decum se știe scrie. Părintele și cu deosebire învățătorul se cuprind mai ales cu cauzele de alegeri de reprezentanți, jude etc.

Mai nainte, așa ne scrie abonentul, pe când era învățător Nicolae Imbrescu, școala era mai bună. Atunci se îngrija de ea și preotul de acum, dar' acum a părăsit-o. Acum părinții, cari vreau ca copiii lor se învețe, sînt siliți să-i ducă la școală prin satele vecine, cum s'a făcut cu școlarii Iosif Novacovicu, Vichenție Almăjan și Mihail Negru, cari s'au dus la școală în Putna, la învățătorul harnic Iova Bobeica.

E bine asta, dle părinte și învățător din Mocerisș? Interesați-vă de lucrurile comunei negreșit, dar' nu numai spre binele d-voastre, ci și a poporului; de altă parte însă nu este iertat

să lăsați în părginire biserică și școala. Luminarea poporului trebuie să vă fie cea mai mare datorință.

*

Ușurați pe săraci. Din *Lupșa* de pe Arieș ne scrie „unul din popor”, că antistia comunală din acel sat mare românesc puțin se îngrijește de binele și ușurarea poporului. Comuna Lupșa are pădurile ei proprii, pe cari le au răscumpărat părinții locuitorilor de acum, dându-și bou și vaca din jug, numai ca se ușureze traiul urmașilor, și cu toate acestea acum e mai rău, ca înainte de răscumpărare. Oamenii sunt mereu pedepsiți, cu cale fără cale, pentru așa numitele „prevricații”. Pedepsele se urcă la suma mai alături cu darea. Mare necaz este acum și cu lemnele de foc. După rînduile de pădure pentru tăierea lemnului de foc se fac din partea antistiei așa numite *rosturi*, de unde au să se iee lemnele. Dar' greutatea e, că rosturile sînt foarte departe de comună, cale de 4—5 ciasuri, și așa oamenii săraci, când e zăpadă mare nu pot să aducă lemne de acolo.

Antistia comunală ar fi datoare a se îngriji de rosturi mai aproape de sat, ca să fie ușurați și oamenii mai lipsiți,

Mai marilor din comune, îngrijiți și de ușurarea țeranului român mai sărac!

*

A scăpat „patria” de primejdie! Din comuna Szunyogd, cercul Marghitei, ne scrie învățătorul *Ioan Buila*, că sosindu-i un pachet de 10 călindare dela Arad, adjunctul notarial, un Ungur papricat, a desfăcut pachetul, zicînd, că are poruncă dela ministru să vadă, de nu sînt în pachet călindare oprite. — Măi, măi, că bine mai apără d-lor „patria” de cărțile românești!

Din Pesac a comandat cineva la librăria noastră 10 călindare și alte cărți. Numele însă nu 'și-l-a iscălit și astfel administrația îl roagă pe calea aceasta a ne împărtăși numele și a trimite și banii înainte pentru călindare (câte 23 cr. de exemplar).

Au eșt de sub tipar: „*Povestea Pașcului*” sau „*Credința deșartă populară*”, de cunoscutul scriitor popular *Aron Boca Velchereanu*, proprietar. Se capătă la tipografia „*Aurora*” *A. Todoran* din Gherla. — „*Căntări la Nașterea Domnului*” și alte sărbători, culese și arangiate de *Nicolae Velcu*, învățător. Prețul 10 cr. Se capătă la tipografia diecesană din Caransebeș.

Deputați ovrei. Noua dietă unguerească e împodobită cu următorii 12 deputați ovrei: *Barta Öjön*, *Chorin Ferencz*, *Heltai Ferencz*, *Mezei Mor*, *Neumann Armin*, *Neményi Ambrus*, *Nagy Sándor*, *Rosenberg Gyula*, *Samuel Lázár*, *Visontai Soma*, *Weisz Berthold*, *Wolfner Tivadar*. — Prea puțini, nu-i așa?!

*

Volnicii unguerești. „*Tribunei*” 'i-se scrie din *Hodac*, cercul Reghinului următoarele: „În comuna noastră, curat românească, am avut până acum totdeauna notar român. Voind însă a ne pune pe cap cu ori-ce preț un Ungur, solgăbirăul schimbă nefcetat notarii, punînd apoi la alegere candidați ungueri sau jidov, pentru a căror reușită lucrează din răsuputeri. Dar' nici-cînd nu 'și-a ajuns scopul „patrioticul” solgăbirău, de oare-ce poporul s'a dovedit la toate încercările conștin de sine. Nu de mult e, de cînd acest post de notar, rămas earăși vacant, a fost, după multe încor-

dări ale bravului popor, ocupat tot de un Român. Solgăbirăul, vîzînd că cu acest popor nu poate face ce vrea, a început a arăta o prietenie și iubire nepusă notarului, spre a-l pute abate astfel în apele sale. Notarul a și început a cam da crezîmînt prieteniei solgăbirăului. Poporul li atrase însă lucrarea aminte și notarul se întoarse pe căile sale bune de mai înainte. Solgăbirăul infuriat de acest fapt, începî a prigoni pe nevinovatul notar și în curînd îl suspendă din post, pe cuvînt că nu 'și-ar fi vîzut de datorințele sale, ear' în locul lui aduse ca susplinitor un Ungur. Se vorbește, că noul notar ar fi primit poruncă să-și mute cancelaria și locuința în școala românească, ceea-ce a și făcut. Astfel pe frumoasa noastră școală românească se află acum table unguerești! Cred însă, că poporul nostru nu va suferi aceste volnici, ci va căuta a 'i-se face cât mai curînd dreptate!

Sentinela.

*

Daruri pentru biserică. Ni-se scrie: *George Costea* și *Rusu Lina* au cumpărat pe seama bisericii gr.-cat. din *Daia-săsească*, protopopiatul *Ibașfalăului*, un păhar de daruri (potir) în preț de 30 fl., ear' *Lina Rusu* și *Nicolae Nichita* o cădelniță în preț de 12 fl.

— *D-na Emilia Rașiu*, învățătoare în *Petrovosele* (comit Torontal), a dăruit bisericii de acolo o cădelniță în preț de 18 florini.

— *Doamna Maria Lupenciu*, soția domnului forestier *George Lupenciu* din *Petriș*, care în fiecare an face câte un dar frumos pe seama sf. biserici, a dăruit și anul acesta 7 *ripizi* foarte frumoși lucrate, în preț de 70 fl., și 7 *stiharii*, în preț de vre-o 25 fl.

La toți acești marimosi dăruitori li-se aduc prin aceasta mulțumite ferbînti.

Cale ferată în Zarand. Săptămîna aceasta s'a deschis noua cale ferată între *Hilmagiu* și *Brad*.

Metropolit otrăvit. Din *Belgrad* se vestește, că metropolitul din *Ukub Methodios*, răposat nu de mult, n'a murit de moarte firească, ci a fost otrăvit.

Clumă în India. Din *India* vine știrea, că mai mulți europeni din *Bombay* s'au îmbolnăvit de ciumă. Doi din ei au și murit deja.

Loc deschis.*) Întrunire agricolă.

(Invitare).

Subscribul comitet va ține *Duminecă* la 8/20 *Decembrie a. c.* în sala cea mare a școlii grănițorești din comuna *Veștem* o

Întrunire agricolă,

la care se vor ține discursuri:

1. Asupra culturii fînațelor și a pomăritului.

2. Despre însemnătatea tovărășiiilor agricole și a băncilor rurale sistem „*Raiffeisen*”.
Începutul la 10 ore a. m.

La această întrunire se invită toți membrii și spriginitorii Reuniunii noastre.

Sibiu, 10 Decembrie n. 1896.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului*”.

R Î S.

'I-s'a stîns pipa.

Un Țigan a fost judecat la spânzurătoare. În ziua de perzare el ceria țabac, își umplu bine pipa și plecă la furci. Aici judecătorul îi cetește osînda, în care vreme Țiganul privia a minune la lemnele strîmbe, ce stateau deasupra lui și mai slobozia câte un fum. Fîne acum porunca să-l ridice pe Țigan; Țiganul își include frumos pipa și o pune pe lemnul spânzurătoarei. Gădele (hingherul) îi pune funia la gât... Atunci sosește în fuga mare un dirigător cu steag alb. strigînd că Țiganul a căpătat iertare.

Țiganul atunci deauna la pipă să repede, o ia în mînd, scutură bîgaul, o ia în gură, suflă în ea, apoi zice:

— *Elei, voi cu comediile voastre 'mi-ați stîns pipa.*

Cor.

POSTA REDACȚIEI.

Dumitru P. în Cuvin. Călindar cu cirile să aia la librăria noastră; prețul 25 cr., porto 3 cr.

Iosif St. în Oradea-M. Cartea ce o cați se află de vînzare la noi: Extras din regulamentul de exercițiu militar etc., tradus de *N. Stupar*. Preț 30 cr., porto 3 cr.

Nicolae O. econom în S. Foarte lăudabilă cărință aveți. Pentru statute scrieți deosebit la: *Reuniunea de consum în Blaj* și în *Esget* și cereți statute. Din amîndouă lucrurile vi-se vor trimite.

Abonent nr. 1313. „*Révașul nostru*” este cuprins în „*Călindarul Poporului*”, pag. 100—111.

V. M. în Budiul-de-câmpie. Afaceri de mîtenire, odată terminate, nu se pot pune în lucrare. Trebuie să te mulțumești cu aceea ce ai primit, pentru-că d-ta te-ai învoit ca să fie așa cum e. — Pentru „*Călindarul Pop.*” trimite 23 cr. și-l vei primi.

George S. în Bojan. Preotul d-voastre nu are de bună-seamă mai mult decît 'i-se cuvine. În cerință dela sora d-tale se cuvine poate multe feluri de taxe. Mergi dar' la dînsul și roagă-l să-ți explice ce plătește sora d-tale mai mult decît alții? Mergi nu cu mînie, ci cu smerenie și cu bunăcuviință. 'i-se șede bino unui creștin. Dacă răspunsul preotului nu te mulțumește, mergi la dl protopop, ear' de acolo la dl Episcop.

Abonent nr. 188. (T. F. și P. C.) Ne pare rău, că s'a supărat O., dar' lucruri persoanele nu se vine să publicăm.

O. M. M. Pentru *Pravilă* scrie librăriele diecesane din *Blaj* sau din *Sibiu*, ori la *Caransebeș*.

Nic. S. Inv. în *Almaș-Seliște*. Pădurea dacă o ține trebuie să plătești spesele prim-codreanului; dacă o ține deți, scăpați de spese, dar' nu aveți nici pădure. Nu fi mai bine se tăiați toată pădurea și tărînd-o să faceți din ea pămînt arător? astfel ați ară de multe alegeți. — Pentru folosirea tabelelor de *Tudacescu* trebuieți de consistorul archid.

D. N. în Ș. Dacă în denumirea d-tale este 70 să faci cor și 'i-se promise plată și dacă ai făcut cor bun — ai drept să ceri bani, altcum nu.

Abonent nr. 6555. Dacă muierea a fugit de voie bună, nu are drept să cerea parte. Dar' de a ține: pentru aceea, pentru-că bărbatul s'a purtat rău cu ea: trebuie să 'i-se dea *susținerca*. Copilul însă are drept și într'un cas și într'altul la averea tătăneșo, care e dator să grijească de creșterea lui. Faceți dar' pace și o aduceți înderăt.

Abonent nr. 1377. Comisarul de finanțe se află în drept. Ordinațiunea ministerială de care țineți se află și la comuna d-voastră; dute la notar și cereți să 'i-o explice. — Dacă totuși crezi că ai fost scutit, dă recurs la direcția de finanțe.

Abonentul nr. 275. (V. R. în Borz). Pentru mostre ce-ți trebuie, scrie lui *Wilhelm Kulcsár* în *Sibiu*, *Schmidt-Gasse*. — Legea de câmp în limba română se află de vînzare la *Ráth Mór*, librărie în *Pesta*. Să din 2 părți: legea și tălmăcirea ei, costînd la oală vre-o 2 fl. 50 cr. — Poți altcum să imprunzi dela cineva „*Foia Poporului*” pe 1894, noi nu o mai avem.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

LOTERIE.

Tragerea din 5 Decembrie n.

Budapesta: 25 57 20 75 54

Tragerea din 9 Decembrie n.

Sibiu: 79 15 14 8 67

Trăgările din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Mercuri, 4 Decembrie: Dej, Rodna-veche.
Joi, 5 Decembrie: Alba-Iulia, Baia-de-Criș, Paraid.
Vineri, 6 Decembrie: Ormeniș, Șimleul-Sălagiului.
Sâmbătă, 7 Decembrie: Biertan.
Duminică, 8 Decembrie: Cernat, Ocna-Sibiului, Egerhat, Hasmaș (Hagymás-Lápos).

Calendarul săptămânii.

Zilele	Calendarul vechiu	Căli. nou	Soarele
	Dum. a 29-a d. Ros., gl. 4, sf. 7.	răs.	ap.
Dem.	1 Pror. Naum	13 Lucia	7 56 4 4
Luni	2 Pror. Avacum	14 Nicasio	7 56 4 4
Marți	3 Pror. Sofonie	15 Colian	7 56 4 4
Merc.	4 † M. Varvara	16 Adelaida	7 57 4 3
Joi	5 Cuv. Sava c. sfințit	17 Lazar	7 57 4 8
Vineri	6 (†) Păr. Nicolae	18 Grațian	7 57 4 8
Sâmb.	7 Păr. Ambrosie	19 Nemesiu	7 57 4 3

„TIPOGRAFIA“

societate pe acțiuni din Sibiu

indeplinește tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipărește cărți de tot felul, înștiințări de căsătorie, înștiințări de moarte, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile cât se poate de ieftine.

Deasemenea „Tipografia” primește în editură cărți școlare și peste tot cărți scise anume pentru popor, precum sunt povești, snoave, poezii populare, istorioare, romane, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în limba poporului și alte deasemenea.

Fuind „Tipografia”, societate pe acțiuni **avere națională**, bine ar fi, ca românii acli să-și comandeze cele de lipsă, iar nu la străini.

CAROL F. JICKELI, SIBIU,

[2527] 1— recomandă:

mașina de măcinat carnea

galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sunt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuintare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâine în lăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

Nr. 2 4 6 8

faciă pro minută 1/3 1 2 3 kilograme.

Prețul fl. 3.40 4.60 5.60 7.90

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.
 Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

[896] 3?—50

Direcțiunea institutului.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunato de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, caro se extinde pe 216 pagine, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

TABLOUL

DOMNULUI

Dr. IOAN RĂTIU

compus din 2 fotografii: una în costum național la 1859 și a doua după ultima fotografie.

Mărimea întregului tablou este de 30 cm. lung. și 24 cm. lăț.

Prețul numai 25 cr. plus 2 cr. porto.

„Biblioteca pentru toți“

sub direcția domnului Dumitru Stăncescu.

<p>Nr. 1. Andersen, <i>Povești alese.</i></p> <p>2. S. Fl. Marian, <i>Plățile noastre.</i></p> <p>3. Mihail Zamfirescu, <i>Cântec și plângeri</i>, I.</p> <p>4-5. Herbert Spencer, <i>Despre educație.</i></p> <p>6. A. Vlăduță, <i>Ioane șterse.</i></p> <p>7. Carmen Sylva, <i>De prin veacuri</i>, I.</p> <p>8. Michelet, <i>România, Roma, Pisa</i>, etc.</p> <p>9. Leo Bachelin, <i>Castelul Peleş.</i></p> <p>10. T. Maiorescu, <i>Novelă și Schițe.</i></p> <p>11. André Theuriet, <i>Din tinerețe</i>, etc., romane.</p> <p>12. M. Demetrescu, <i>Novelă</i></p> <p>13. Duiliu Zamfirescu, <i>Novelă romane.</i></p> <p>14. Wilkins, <i>Antichitatea română.</i></p> <p>15. Gr. M. Alexandrescu, <i>Proză și poezii.</i></p> <p>16. Anton Pann, <i>Povestea vorbii</i>, I.</p> <p>17. Doamna Colomb, <i>Istorie.</i></p> <p>18. Dumitru Teleor, <i>Schițe umoristice.</i></p> <p>19. Alfred de Musset, <i>La ce vârstă fetele.</i></p> <p>20. Bolintineanu D., <i>Legende istorice.</i></p> <p>21. Genevraye, <i>Ombra</i>, roman.</p> <p>22. Maistre Xavier, <i>Cultura împreg. odii mele.</i></p> <p>23. } Popov-Bănățeanu, <i>Din viața meseriașilor.</i></p> <p>24. } </p> <p>25. Anton Pann, <i>Povestea vorbii</i>, II.</p> <p>26. <i>Biografiile oamenilor celebri.</i></p> <p>27. Mahaffy, <i>Antichitatea greacă.</i></p> <p>28. }</p> <p>29. }</p> <p>30. } Creangă, <i>Opere complete.</i></p> <p>31. }</p> <p>32. }</p> <p>33. }</p> <p>34. Ionescu-Gion, <i>Istorie.</i></p> <p>35. Dumitru Stăncescu, <i>La gura sobei.</i></p> <p>36. <i>Povești de Crăciun.</i></p> <p>37. Radu D. Rosetti, <i>Proză și epigrame.</i></p> <p>38. Goethe, <i>Werther</i>, roman.</p> <p>39. Anton Pann, <i>Povestea vorbii</i>, III. (ultim).</p> <p>40. Carmen Sylva, <i>De prin veacuri</i>, II. (ultim).</p> <p>41. Huxley, <i>Neșuni asupra științelor.</i></p> <p>42. Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri</i>, I.</p>	<p>Nr. 43. } Adamescu, <i>Modele de discursuri române.</i></p> <p>44. }</p> <p>45. Depărățeanu, <i>Doruri și amoruri</i> II. (ultim).</p> <p>46. Dr. Urechia, <i>Dușmanii noștri.</i></p> <p>47. M. Zamfirescu, <i>Cântec și plângeri</i>, II. (ult.)</p> <p>48. } Adamescu, <i>Modele de discursuri străine.</i></p> <p>49. }</p> <p>50. Pecaut și Baude, <i>Convorbiri despre artă</i>, I.</p> <p>51. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții</i>, I.</p> <p>52. François Copée, <i>Prieten</i>, roman.</p> <p>53. Wildenbruch, <i>Doi Trandafiri.</i></p> <p>54. Bourde, <i>Patriotul.</i></p> <p>55. Radu D. Rosetti, <i>Din inimă.</i></p> <p>56. Pecaut și Baude, <i>Convorbiri despre artă</i>, II. (ult.)</p> <p>57. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții</i>, II.</p> <p>58. Caragiale, <i>Schițe ușoare.</i></p> <p>59. A. Vlăduță, <i>Din goana vieții</i>, III. (ultim).</p> <p>60. Abatele Prévost, <i>Manon Lescaut</i>, roman, I.</p> <p>61. D. R. Rosetti (Max.), <i>Trotuarul Bucureștiului.</i></p> <p>62. Tennyson, <i>Enoch Arden</i>, poemă.</p> <p>63. D. C. Ollanescu (Ascanio), <i>Satire</i>,</p> <p>64. Costin, <i>Spre primăvară.</i></p> <p>65. Prévost, <i>Manon Lescaut</i>, vol. II.</p> <p>66. } Minunile univerrului, vol. III. (ultim).</p> <p>67. } </p> <p>68. } </p> <p>69. } </p> <p>70. P. Dulfu, <i>Legenda Țiganilor.</i></p> <p>71. Const. Stăncescu, <i>Ce este frumuseța.</i></p> <p>72. Buzoianu, <i>Egiptul.</i></p> <p>73-74. A. Vlăduță, <i>Dan</i>, partea I.</p> <p>75. A. Sibleanu, <i>Armonii Intime.</i></p> <p>76-77. A. Vlăduță, <i>Dan</i>, partea II și ultima.</p> <p>78. Augier & Sandeau, <i>Ginerile lui Poirier.</i></p> <p>79. A. Pann, <i>Nastratin Hogea.</i></p> <p>80. }</p> <p>81. }</p> <p>82. } Filimon, <i>Ciocii vechi și noi</i>, roman.</p> <p>83. }</p> <p>84. }</p>
---	--

Cele mai multe din aceste volume sunt frumos ilustrate și cuprind portretele autorilor lor, și va costa un nr. 16 cr.

De vânzare la

Librăria „TIPOGRAFIA”, societate pe acțiuni în Sibiu.

*"Sentinela" institut de cer-
nomii și credit ca societate
pe acți în Satul-nou (Bica,
Hifalu) efectuează toate opi-
rațiunile de bancă. După
depuneri spre fructificare sol-
veste 6% și marca de venit
Direcțiunea.*

[2398] 9-20

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de
nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;
se află la [1958] 17-20

IULIU ERŐS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de
oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.
Edificiul „Transilvaniei”. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

„RĂVAȘUL NOSTRU” ZIAR ANUAL GRATUIT

NOU! A APĂRUT NOU!

O nouă foaie românească:

„RĂVAȘUL NOSTRU”

BCU Cluj / Central Ziar annual Cluj

care cuprinde expunerea pe scurt a tuturor întâmplărilor politice-culturale
petrecute peste an în viața poporului românesc din Transilvania, Ungaria,
Bănat și Maramureș.

Să recomandă miilor de Români, **cari nu pot** (sau nu vreau) **se ce-
tească vre-un ziar** de zi, de săptămână sau lună.

Acest ziar îl primesc **gratuit** toți cei ce cumpără

„Călințarul Poporului”

cel mai bun, mai românesc și mai ieftin călințar

pe anul 1897.

— El este adaus ca inovație în „Călințarul” din estan la pagina 100—111. —

Preoți și învățatori români! Lățiți ziarul anual:

„RĂVAȘUL NOSTRU”

printre țeranii români, cari știu ceti, îndemnându-și a-și cumpăra

„Călințarul Poporului”

care costă **numai 20 cr.** exemplarul; trimis prin postă **23 cr.**

La comande mai mari se dă rabatul cuvenit.

A se adresa la:

Librăria „Tipografiei”

societate pe acțiuni în Sibiu. (Strada Poplăcii Nr. 15).

„RĂVAȘUL NOSTRU” ZIAR ANUAL GRATUIT